

|                                   |                                                                                 |
|-----------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Rodzaj dokumentu:</i>          | <b>Zasady oceniania rozwiązań zadań</b>                                         |
| <i>Egzamin:</i>                   | <b>Egzamin maturalny</b>                                                        |
| <i>Przedmiot:</i>                 | <b>Geografia</b>                                                                |
| <i>Poziom:</i>                    | <b>Poziom rozszerzony</b>                                                       |
| <i>Formy arkusza:</i>             | MGEP-R0-100, MGEP-R0-200, MGEP-R0-300,<br>MGEP-R0-700, MGEP-R0-Z00, MGEU-R0-100 |
| <i>Termin egzaminu:</i>           | 19 maja 2023 r.                                                                 |
| <i>Data publikacji dokumentu:</i> | 28 czerwca 2023 r.                                                              |

*Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.*

### Zadanie 1.1. (0–2)

| Wymagania egzaminacyjne 2023 i 2024 <sup>1</sup>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Poziom rozszerzony<br><b>I. Wiedza geograficzna</b><br>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz [...] procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej [...].<br><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b><br>7. [...] Wartościowanie zachowań i działalności człowieka w środowisku geograficznym.<br>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem różnych map ogólnogeograficznych [...]. | Poziom rozszerzony<br>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].<br>V.6) Zdający przedstawia przykłady ograniczeń w zakresie zagospodarowania terenu [...].<br>XI.4) Zdający przedstawia czynniki rozwoju budownictwa [...].<br>XIV.1) Zdający [...] wyróżnia główne cechy wybranych krajobrazów w Polsce [...].<br>Poziom podstawowy<br>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map, w tym topograficznych. |

### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne przyrodnicze ograniczenie i poprawna cecha sprzyjająca zabudowie.

1 pkt – poprawne przyrodnicze ograniczenie albo poprawna cecha sprzyjająca zabudowie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Przykładowe odpowiedzi

Przyrodnicze ograniczenie:

- Podmokły teren.
- Niestabilny grunt.
- Płytkie występowanie wód podziemnych.
- Bliskość rzeki/bagien.

Cechy sprzyjające zabudowie mieszkalnej lub usługowej:

- Niewielka odległość od centrum miasta / portu.
- Łatwy dojazd do drogi wojewódzkiej.
- Odsunięcie terenu od obszaru o gęstej zabudowie.
- Położenie w pobliżu obiektów rekreacyjnych.
- Położenie poza obszarem zalesionym / występowania wydmy.
- Płaski teren.
- Położenie terenu w pobliżu jeziora.
- Bliskość linii energetycznej.

<sup>1</sup> Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. z 2022 r. poz. 1246).

**Zadanie 1.2. (0–2)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | <b>Wymaganie szczegółowe</b>                                                                                 |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz [...] procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>11. Analizowanie [...] współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map ogólnogeograficznych [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>1. Korzystanie z [...] map [...] w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.</p> <p>8. Wykonywanie obliczeń matematycznych z zakresu geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej w celu wnioskowania o zjawiskach i procesach geograficznych.</p> | <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map, w tym topograficznych.</p> |

**Zasady oceniania**

- 2 pkt – poprawny sposób obliczenia długości trasy w terenie i czasu jej przejścia wraz z poprawnymi wynikami.
- 1 pkt – poprawny sposób obliczenia długości trasy w terenie wraz z poprawnym wynikiem.  
*albo*
- poprawny sposób obliczenia długości trasy w terenie i czasu jej przejścia bez poprawnych wyników.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Rozwiązanie**

Długość trasy:

skala liczbowa mapy 1 : 55 000

1 cm : 550 m

20 x 550 m = 11 000 m = 11 km

Czas przejścia

11 000 m : 4 km/h = 2,75 h = 2 h 45 min

Odpowiedź: Długość trasy w terenie: 11 km, czas przejścia 2 h 45 min.

**Zadanie 1.3. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Wymaganie szczegółowe</b>                                                                                 |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz [...] procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map ogólnogeograficznych [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>1. Korzystanie z [...] map [...] w celu zdobywania, przetwarzania i prezentowania informacji geograficznych.</p> | <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map, w tym topograficznych.</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – dwie poprawne cechy.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Misa jeziora ma wydłużony kształt.
- Jezioro jest przepływowe.
- Przez Sarbsko przepływa rzeka Chelst.
- Jezioro ma wyrównaną linię brzegową.
- Jezioro ma niewielkie zatoki.
- Jezioro w pobliżu brzegów zarasta.
- Ma w większości zalesione brzegi.
- Brzegi są częściowo zabagnione.

**Zadanie 1.4. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map ogólnogeograficznych [...].</p> | <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map, w tym topograficznych.</p> <p>V.3) Zdający charakteryzuje główne procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja) oraz skutki rzeźbotwórczej działalności [...] wiatru [...] i mórz [...].</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawny czynnik wraz z poprawnym procesem.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

Czynnik: wiatr

- Proces: akumulacja
- Proces: transport
- Proces: deflacja

Czynnik: morze / fale morskie

- Proces: akumulacja
- Proces: transport
- Proces: abrazja/erozja

### Zadanie 1.5. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map ogólnogeograficznych [...].</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>V.7) Zdający dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów geologicznych na Ziemi.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>V.3) Zdający charakteryzuje główne procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi [...] oraz skutki rzeźbotwórczej działalności [...] wiatru [...].</p> |

### Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawna odpowiedź odnosząca się do wypukłej części wydmy i jej ramion.  
 1 pkt – poprawna odpowiedź odnosząca się do wypukłej części wydmy lub jej ramion.  
*albo*  
 – poprawna odpowiedź odnosząca się do dominującego kierunku wiatru.  
 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Przykładowe odpowiedzi

- Wydmy mają czoła skierowane i wysunięte na wschód zgodnie z kierunkiem przeważających wiatrów. Ramiona pozostają w tyle, gdyż piasek jest tu bardziej wilgotny / utrwalony przez roślinność.
- Przeważające zachodnie wiatry przesuwają wydmy na wschód. Ramiona wolniej ulegają przesuwaniu przez wiatr, gdyż czoło jest zbudowane z piasku bardziej suchego/luźniejszego, który łatwiej ulega przemieszczaniu.

**Zadanie 1.6. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map ogólnogeograficznych [...].</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>V.2) Zdający charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi [...] zlodowacenia [...].</p> <p>V.7) Zdający dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów geologicznych na Ziemi.</p> <p>XIII.1) Zdający przedstawia cechy rzeźby i wyjaśnia wpływ procesów [...] zewnętrznych na ukształtowanie powierzchni głównych jednostek fizycznogeograficznych Polski.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>V.3) Zdający charakteryzuje główne procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi [...] oraz skutki rzeźbotwórczej działalności [...] wiatru [...].</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Rozwiązanie**

FP

## Zadanie 2. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [...] świata.</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>III.6) Zdający dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów atmosferycznych.</p> <p>V.7) Zdający dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów geologicznych na Ziemi.</p> <p>XIV.1) Zdający [...] wyróżnia główne cechy wybranych krajobrazów w Polsce: górski[ego] ponad granicą lasu [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>V.3) Zdający charakteryzuje [...] skutki rzeźbotwórczej działalności [...] wiatru [....].</p> |

### Zasady oceniania

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

### Rozwiązanie

C

## Zadanie 3. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>1. Rozumienie specjalistycznych pojęć i posługiwanie się terminami geograficznymi.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [...].</p> <p>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map ogólnogeograficznych [...].</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XIII.7) Zdający charakteryzuje zróżnicowanie rzeźby побережа Bałtyku oraz [...] wyjaśnia genezę wybrzeża niskiego [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map, w tym topograficznych.</p> <p>V.3) Zdający charakteryzuje główne procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja) oraz skutki rzeźbotwórczej działalności [...] mórz [...].</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Rozwiązanie**

PP

**Zadanie 4. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                       |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map ogólnogeograficznych [...].</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map, w tym topograficznych.</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Jezioro Łebsko poprzez rzekę Łebę ma połączenie z Morzem Bałtyckim. Dlatego podczas sztormów może dochodzić do napływu słonych wód morskich do jeziora Łebsko.
- Sztormy na Morzu Bałtyckim sprzyjają podsiąkaniu do jeziora Łebsko zasolonych wód podziemnych.
- Podczas sztormów może wystąpić zjawisko cofki na rzece Łebie.

### Zadanie 5.1. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali [...] globalnej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>6. Kształtowanie umiejętności wieloaspektowego postrzegania przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>II.2) Zdający [...] charakteryzuje [...] następstwa [ruchów Ziemi].</p> |

#### Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Rozwiązanie

astronomicznego lata

wschód

### Zadanie 5.2. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali [...] globalnej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk [...] oraz zróżnicowania przyrodniczego [...] świata.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>8. Wykonywanie obliczeń matematycznych z zakresu geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej w celu wnioskowania o zjawiskach i procesach geograficznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>II.2) Zdający wyznacza współrzędne geograficzne dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesileń [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>II.2) Zdający [...] charakteryzuje [...] następstwa [ruchów Ziemi].</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawny sposób obliczenia wysokości słońca i poprawny wynik.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Rozwiązanie**

$h = 90^\circ - 54^\circ 47'$

$h = 35^\circ 13'$

Wysokość słońca:  $35^\circ 13'$

**Zadanie 6. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Wymaganie szczegółowe                                                                                                                     |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>5. Rozumienie możliwości wykorzystania technologii geoinformacyjnych w poznawaniu świata [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>6. Kształtowanie umiejętności wieloaspektowego postrzegania przestrzeni i wyobraźni przestrzennej.</p> | <p>Poziom podstawowy</p> <p>II.3) Zdający na podstawie zdjęć [...] przedstawia i porównuje ciała niebieskie tworzące Układ Słoneczny.</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Rozwiązanie**

B3

## Zadanie 7. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [...] świata.</p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego [...].</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>V.2) Zdający charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne [...] w dziejach Ziemi [...].</p> <p>V.7) Zdający dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów geologicznych na Ziemi.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>V.1) Zdający [...] wyjaśnia wpływ [ruchu płyt litosfery] na genezę procesów endogenicznych.</p> |

### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie uwzględniające, że kontynenty w przeszłości tworzyły jedną całość, i odniesienie się do właściwego procesu (spreading, powstanie ryftu, rozsuwanie płyt, obecność rozbieżnych prądów konwekcyjnych).

1 pkt – poprawne wyjaśnienie uwzględniające, że kontynenty w przeszłości tworzyły jedną całość.

*albo*

– odniesienie się do właściwego procesu (spreading, powstanie ryftu, rozsuwanie płyt, obecność rozbieżnych prądów konwekcyjnych).

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Przykładowe odpowiedzi

- Wiek skał bazaltowych świadczy o obecności pośrodku Oceanu Atlantyckiego strefy ryftowej, w której występuje zjawisko spreadingu, co przyczyniło się do oderwania się Afryki i Ameryki Południowej od siebie.
- Płyty afrykańska i południowoamerykańska odsuwają się pod wpływem prądów konwekcyjnych, więc Afryka i Ameryka Południowa, które były połączone, oddalają się od siebie.
- W rejonie Grzbietu Południowoatlantyckiego zachodzi ekspansja/rozrastanie się dna oceanicznego, co przyczyniło się do oddzielenia się Afryki i Ameryki Południowej od siebie.
- W przeszłości Afryka i obie Ameryki były połączone. Kontynenty zaczęły oddalać się od siebie, gdyż utworzyła się strefa ryftowa.

**Zadanie 8.1. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [...] świata.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>III.5) Zdający rozpoznaje strefę klimatyczną i typ klimatu na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów atmosferycznych.</p> <p>III.6) Zdający dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów atmosferycznych.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>I.4) Zdający interpretuje dane liczbowe przedstawione w postaci [...] wykresów.</p> |

**Zasady oceniania**

- 1 pkt – poprawne wyjaśnienie zawierające odniesienie do przyczyny niższych temperatur na wyspie (zimny prąd morski, obniżanie temperatury przez prąd morski, oddziaływanie antarktycznych mas powietrza, bliskie położenie Antarktydy) albo do przyczyny wyższych temperatur w Krakowie.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Wyspa jest położona w obszarze oddziaływania zimnego prądu oceanicznego / Dryfu Wiatrów Zachodnich, który obniża średnią roczną temperaturę powietrza.
- Bliskie położenie Antarktydy sprawia, że wyspa znajduje się w strefie oddziaływania zimnych mas powietrza.
- Stosunkowo wysoka średnia roczna temperatura powietrza w Krakowie jest konsekwencją oddziaływania Prądu Zatokowego / ciepłych mas powietrza.

### Zadanie 8.2. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [...] świata.</p> <p>5. [...] Weryfikacja hipotez [...].</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>III.5) Zdający rozpoznaje strefę klimatyczną i typ klimatu na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów atmosferycznych.</p> <p>III.6) Zdający dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów atmosferycznych.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.4) Zdający interpretuje dane liczbowe przedstawione w postaci [...] wykresów.</p> |

#### Zasady oceniania

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Rozwiązanie

FP

### Zadanie 8.3. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań [...] społecznych, kulturowych, gospodarczych i politycznych w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania [...] społeczno-gospodarczego [...] świata.</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>X.1) Zdający charakteryzuje różne typy rolnictwa [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>I.4) Zdający interpretuje dane liczbowe przedstawione w postaci tabel [...].</p> <p>VII.5) Zdający porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnym poziomie rozwoju gospodarczego [...].</p> <p>X.3) Zdający wyjaśnia zasięg geograficzny głównych upraw [...] na świecie.</p> |

**Zasady oceniania**

2 pkt – poprawne uzupełnienie nazwami państw trzech wierszy w tabeli.

1 pkt – poprawne uzupełnienie nazwami państw dwóch wierszy w tabeli.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Rozwiązanie**

Argentyna

Francja

Kanada

**Zadanie 9. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowanie przyrodniczego [...] świata.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk [...] zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>III.2) Zdający przedstawia charakterystyczne zmiany pogody w czasie przemieszczania się frontów atmosferycznych [...].</p> <p>III.6) Zdający dostrzega prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk i procesów atmosferycznych.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>III.4) Zdający analizuje mapę synoptyczną [...].</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Rozwiązanie**

A1

## Zadanie 10. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali [...] regionalnej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>XIV.6) Zdający wyjaśnia zróżnicowanie klimatu [...] w różnych regionach Polski.</p> |

### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie odnoszące się do obszarów A i B.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie odnoszące się do obszaru A lub B.

*albo*

– podanie właściwego czynnika klimatotwórczego.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Przykładowe odpowiedzi

- Obszar A leży w strefie cienia opadowego. Chmury deszczonośne, napływające z północnego zachodu, przyczyniają się do powstawania opadów na stokach wzgórz Pojezierza Pomorskiego. Obszar B nie jest oddzielony od Morza Bałtyckiego barierą orograficzną, więc opady są tam wyższe.
- Obszar A ma rzeźbę mało zróżnicowaną / o małych deniwelacjach, która nie „zatrzymuje” chmur z opadami, przemieszczających się z kierunków północno-zachodnich. Na obszarze B występowanie wzgórz sprzyja kondensacji pary wodnej i – w konsekwencji – występowaniu opadów atmosferycznych.
- Na obszarze A, z powodu jego równinnego ukształtowania, są utrudnione kondensacja pary wodnej i powstawanie opadów orograficznych. Na obszarze B, wraz ze wzrostem wysokości n.p.m., roczna suma opadów atmosferycznych wzrasta.

**Zadanie 11. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali [...] regionalnej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [...] świata.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>IV.2) Zdający rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych na świecie.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.4) Zdający interpretuje dane liczbowe przedstawione w postaci [...] wykresów.</p> <p>XIV.7) Zdający identyfikuje cechy sieci rzecznej Polski.</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Pojezierze Pomorskie charakteryzuje się krótszym okresem występowania / mniejszą miąższością pokrywy śnieżnej, więc w niewielkim stopniu zaznacza się tam wiosenne wezbranie roztopowe.
- Rozkład opadów atmosferycznych na Pojezierzu Pomorskim charakteryzuje się mniejszymi różnicami miesięcznych sum opadów między latem a zimą niż na Nizinie Podlaskiej, więc wezbrania i niżówki są mniej widoczne.
- Dorzecze Słupi charakteryzuje się obecnością jezior, więc ta rzeka ma mało zróżnicowane przepływy.
- Pojezierze Pomorskie charakteryzuje się dużą retencją dzięki dużej liczbie jezior / zagłębień bezodpływowych, więc rzeki tego obszaru mają wyrównane przepływy.
- Rzeka Narew przed wybudowaniem zbiornika retencyjnego charakteryzowała się silniejszymi wezbraniem roztopowymi, a przepływy Słupi są mało zróżnicowane.

## Zadanie 12. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej [...].</p> <p>6. Integrowanie wiedzy przyrodniczej [...] i humanistycznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych [...].</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>V.4) Zdający charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego [...] oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów.</p> <p>V.5) Zdający wykazuje wpływ czynników przyrodniczych [...] na grawitacyjne ruchy masowe [...].</p> <p>XIV.1) Zdający [...] na podstawie materiałów źródłowych [...] wyróżnia główne cechy wybranych krajobrazów w Polsce: górski[ego] ponad granicą lasu [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>V.3) Zdający charakteryzuje główne procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi (erozja, transport, akumulacja) oraz skutki rzeźbotwórczej działalności rzek, wiatru, lodowców, lądolodu i mórz oraz wietrzenia.</p> |

### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego wiersza albo kolumny z nazwą formy rzeźby w tabeli.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Rozwiązanie

| Nazwa formy rzeźby | Geneza formy rzeźby |
|--------------------|---------------------|
| kocioł lodowcowy   | erozyjna            |
| stożek piargowy    | akumulacyjna        |

albo

| Nazwa formy rzeźby | Geneza formy rzeźby |
|--------------------|---------------------|
| stożek piargowy    | akumulacyjna        |
| kocioł lodowcowy   | erozyjna            |

**Zadanie 13.1. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Wymaganie szczegółowe</b>                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom rozszerzony<br><b>I. Wiedza geograficzna</b><br>1. Rozumienie specjalistycznych pojęć i posługiwanie się terminami geograficznymi.<br><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b><br>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych [...].<br>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej. | Poziom rozszerzony<br>V.9) Zdający analizuje fotografię odkrywki geologicznej i wnioskuje na jej podstawie o przeszłości geologicznej obszaru. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Rozwiązanie**

FP

**Zadanie 13.2. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom rozszerzony<br><b>I. Wiedza geograficzna</b><br>1. Rozumienie specjalistycznych pojęć i posługiwanie się terminami geograficznymi.<br><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b><br>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych [...]. | Poziom rozszerzony<br>V.1) Zdający rozumie zasady ustalania wieku względnego [...] skał oraz wydarzeń geologicznych.<br>V.9) Zdający analizuje fotografię odkrywki geologicznej i wnioskuje na jej podstawie o przeszłości geologicznej obszaru. |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowa odpowiedź**

Warstwa X jest starsza od uskoków.

#### Zadanie 14. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>1. Rozumienie specjalistycznych pojęć i posługiwanie się terminami geograficznymi.</p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych [...].</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>V.3) Zdający [...] przedstawia genezę skał magmowych [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>V.4) Zdający rozpoznaje wybrane rodzaje skał [...].</p> |

#### Zasady oceniania

2 pkt – poprawna nazwa skały i poprawne wyjaśnienie uwzględniające magmową genezę.

1 pkt – poprawna nazwa skały albo poprawne wyjaśnienie uwzględniające magmową genezę.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Rozwiązanie

granit

Przykładowe wyjaśnienie:

Skała powstaje w wyniku zastygania magmy w skorupie ziemskiej / głęboko pod powierzchnią Ziemi, w warunkach, w których zachodzi powolna krystalizacja minerałów, dzięki czemu powstaje skała jawnokrystaliczna.

**Zadanie 15. (0–2)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań [...] społecznych [...] gospodarczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.</p> <p>7. [...] Wartościowanie zachowań i działalności człowieka w środowisku geograficznym.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>XIII.8) Zdający identyfikuje konflikty interesów w relacjach człowiek – środowisko i rozumie potrzebę ich rozwiązywania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju [...].</p> |

**Zasady oceniania**

2 pkt – poprawne uzasadnienie i podanie korzyści.

1 pkt – poprawne uzasadnienie albo podanie korzyści.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Przykładowe odpowiedzi**

Uzasadnienie:

- Dzięki regulacji rzek zagospodarowywano doliny rzek / pozyskiwano obszary pod uprawę i zabudowę.
- Regulacja rzek wraz z budową wałów przeciwpowodziowych może zabezpieczać przed wylewami.
- Regulację przeprowadzano w celu poprawy warunków żeglugi rzecznej.
- Regulacja rzek może sprzyjać ograniczeniu procesu erozji rzecznej.
- Regulacja rzek może ułatwiać wykorzystanie wody w przemyśle.

Korzyść wynikająca z braku regulacji:

- Są zachowane naturalne ekosystemy.
- Jest zapewniona naturalna retencja wody ograniczająca wylewy rzek z koryta / powodzie.
- Zachodzi naturalne oczyszczanie się wody.
- Wolno płynąca rzeka zasila okoliczne wody gruntowe i zwiększa ilość wody w środowisku.
- Naturalne wylewy w nieuregulowanej rzece niosą ze sobą corocznie osady bogate w substancje odżywcze, więc użyźniają tereny nadrzeczne.
- Zachowana jest bioróżnorodność siedlisk rzecznych.

### Zadanie 16. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                            |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań [...] społecznych [...] gospodarczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania społeczno-gospodarczego [...] świata.</p> <p>9. Prognozowanie przemian zachodzących w środowisku [...] społeczno-gospodarczym.</p> | <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.4) Zdający interpretuje dane liczbowe przedstawione w postaci [...] wykresów.</p> <p>VIII.2) Zdający analizuje i wyjaśnia zmiany liczby ludności świata [...].</p> |

### Zasady oceniania

2 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Rozwiązanie

|        |        |
|--------|--------|
| wzrost | spadek |
|        | X      |
|        | X      |
| X      |        |

**Zadanie 17.1. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań [...] społecznych [...] gospodarczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania [...] społeczno-gospodarczego [...] świata.</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XV.2) Zdający analizuje zróżnicowanie przestrzenne zachowań prokreacyjnych Polaków i wykazuje ich związek z uwarunkowaniami społeczno-kulturowymi [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>XV.4) Zdający [...] podaje przyczyny migracji wewnętrznych [...].</p> <p>XV.5) Zdający [...] analizuje przestrzenne zróżnicowanie rynku pracy w Polsce.</p> |

**Zasady oceniania**

- 1 pkt – poprawna odpowiedź odnosząca się do związku między niedoborem miejsc pracy i niską wartością współczynnika dzietności w województwie świętokrzyskim.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- W województwie świętokrzyskim rynek pracy charakteryzował się niskim popytem na pracę ze strony pracodawców i dużą jej podażą wynikającą z liczby osób bezrobotnych i zatrudnionych, więc duża liczba osób w wieku prokreacyjnym wyjeżdżała z tego województwa w celu podjęcia pracy.
- Niedobór miejsc pracy poza rolnictwem w województwie świętokrzyskim / duża stopa bezrobocia ogółem przyczynia się do ujemnego salda migracji kobiet w wieku 15–49 lat.
- Pracodawcy w tym województwie oferują stosunkowo niskie płace, co przyczynia się do migracji młodych ludzi do dużych aglomeracji w sąsiednich województwach / do innych krajów i do zakładania tam rodzin.
- To województwo charakteryzuje się stosunkowo wysokim udziałem ludności wiejskiej, wśród której występuje liczebna przewaga mężczyzn w wieku prokreacyjnym, wynikająca z niedoboru miejsc pracy dla kobiet w usługach.
- W tym województwie występowała stosunkowo wysoka stopa bezrobocia, co spowodowało odłożenie decyzji o założeniu rodziny / podjęcie decyzji o migracji z tego województwa, przyczyniającej się do niskiej wartości wskaźnika dzietności.
- Niektóre miasta Staropolskiego Okręgu Przemysłowego / Centralnego Okręgu Przemysłowego charakteryzowały się obecnością dużego zakładu przemysłowego, którego restrukturyzacja/likwidacja przyczyniła się do wystąpienia stosunkowo wysokiego bezrobocia w mieście, a w konsekwencji do odkładania decyzji o założeniu rodziny / migracji z tego województwa.

- Przemysł tego województwa / przemysł materiałów budowlanych charakteryzuje się stosunkowo niskimi nakładami na badania i rozwój, co przyczynia się do podjęcia decyzji o wyjeździe przez osoby o wysokich kwalifikacjach, które nie mogą podjąć pracy w województwie świętokrzyskim, i zakładania rodzin poza jego obszarem.

#### Zadanie 17.2. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań [...] społecznych [...] gospodarczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska [...] społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.</p> <p>9. Prognozowanie przemian zachodzących w środowisku [...] społeczno-gospodarczym.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XV.2) Zdający analizuje zróżnicowanie przestrzenne zachowań prokreacyjnych Polaków i wykazuje ich związek z uwarunkowaniami społeczno-kulturowymi [...].</p> <p>XXI.1) Zdający charakteryzuje problemy demograficzne w skali [...] krajowej [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>XV.3) Zdający [...] prognozuje skutki współczesnych przemian demograficznych w Polsce [...].</p> |

#### Zasady oceniania

1 pkt – poprawny skutek.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

#### Przykładowe odpowiedzi

- W tych województwach pogłębia się proces starzenia ludności.
- Występuje zagrożenie depopulacją tych województw.
- Mogą wystąpić niedobory zasobów pracy w wyniku niskiej podaży siły roboczej.
- Może wystąpić spadek atrakcyjności województw dla inwestorów z powodu niedoborów zasobów pracy.
- Spadek popytu na usługi edukacyjne.
- Spadek wydatków na ograniczenie skutków antropopresji.

**Zadanie 18. (0–2)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru [...] procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania [...] społeczno-gospodarczego i kulturowego świata.</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>XI.2) Zdający wskazuje [...] technopolie [...].</p> <p>XII.5) Zdający analizuje mapę miejsc pielgrzymkowych na świecie [...].</p> <p>XXI.4) Zdający klasyfikuje migracje [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>VIII.6) Zdający charakteryzuje główne kierunki i przyczyny migracji ludności na świecie.</p> <p>VIII.10) Zdający charakteryzuje [...] wpływ religii na życie społeczne [...].</p> |

**Zasady oceniania**

2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Rozwiązanie**

B, E

### Zadanie 19.1. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania [...] społeczno-gospodarczego i kulturowego świata.</p> <p>7. Waloryzowanie zjawisk i procesów przyrodniczych oraz wartościowanie zachowań i działalności człowieka w środowisku geograficznym.</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>XV.1) Zdający porównuje poziom życia ludności (w zakresie stanu środowiska, warunków mieszkaniowych, infrastruktury komunalnej, dostępu do kultury, oświaty i ochrony zdrowia) w wybranych regionach Polski.</p> <p>XV.5) Zdający identyfikuje cechy indywidualne wybranych miast w Polsce [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>I.4) Zdający interpretuje dane liczbowe przedstawione w postaci [...] wykresów.</p> |

#### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech wierszy.

1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Rozwiązanie

Lublin

Bielsko-Biała

Rzeszów

**Zadanie 19.2. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej, regionalnej, krajowej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>7. Waloryzowanie zjawisk i procesów przyrodniczych oraz wartościowanie zachowań i działalności człowieka w środowisku geograficznym.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XV.1) Zdający porównuje poziom życia ludności (w zakresie stanu środowiska, warunków mieszkaniowych, infrastruktury komunalnej, dostępu do kultury, oświaty i ochrony zdrowia) w wybranych regionach Polski.</p> <p>XV.5) Zdający identyfikuje cechy indywidualne wybranych miast w Polsce [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.4) Zdający interpretuje dane liczbowe przedstawione w postaci [...] wykresów.</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Kraków uzyskał niską ocenę według kryterium środowiskowego, ponieważ w mieście występuje zanieczyszczenie powietrza / często smog, któremu sprzyjają:
  - położenie w dolinie Wisły, umożliwiające koncentrację zanieczyszczeń
  - występowanie dominujących zachodnich wiatrów niosących zanieczyszczenia z uprzemysłowionych obszarów
  - emisja zanieczyszczeń, które pochodziły z pieców domowych
  - ciasna zabudowa miasta, ułatwiająca koncentrację zanieczyszczeń emitowanych przez pojazdy lub zakłady przemysłowe.
- W Krakowie koncentruje się duża liczba ludności, z czym wiąże się wytwarzanie dużej ilości odpadów komunalnych / ścieków, emisja hałasu.

### Zadanie 20.1. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych, społecznych [...] gospodarczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.</p> <p>8. Wykorzystywanie zdobytej wiedzy i umiejętności geograficznych w analizie [...] przemian przestrzeni geograficznej.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem różnych map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>X.1) Zdający charakteryzuje różne typy rolnictwa, przedstawia ich uwarunkowania [...].</p> <p>XVI.2) Zdający analizuje i wyjaśnia strukturę użytkowania gruntów na terenach wiejskich.</p> <p>XIX.1) Zdający wykazuje związki kierunków produkcji rolnej [...] z klimatem, ukształtowaniem powierzchni, żyznością gleb i zasobami wodnymi.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>XV.7) Zdający [...] analizuje wpływ czynników przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na możliwości przemian strukturalnych w rolnictwie Polski.</p> |

### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne wyjaśnienie dla dwóch województw.

1 pkt – poprawne wyjaśnienie dla jednego województwa.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Przykładowe odpowiedzi

#### Województwo zachodniopomorskie

- Występuje tu stosunkowo niska gęstość zaludnienia, więc sieć osadnicza nie ogranicza wielkości gospodarstw.
- Po drugiej wojnie światowej wysiedlono większość ludności wsi, a następnie utworzono państwowe gospodarstwa rolne, które charakteryzowały się dużą powierzchnią.
- Do dużego udziału gospodarstw o powierzchni powyżej 15 ha przyczyniła się prywatyzacja państwowych gospodarstw rolnych.
- Występuje tu rolnictwo wysokotowarowe, przynoszące duże dochody, więc rolnicy dążą do powiększania gospodarstw.
- Rzeźba terenu nie jest czynnikiem ograniczającym wielkość gospodarstw.

Województwo śląskie

- Obszar województwa śląskiego charakteryzował się niskim udziałem PGR-ów przed 1990 r., więc nie wystąpił tu na większą skalę proces prywatyzacji tych gospodarstw w latach 90. XX w., sprzyjający wzrostowi średniej wielkości gospodarstw rolnych.
- Stosunkowo wysoki udział ludności dwuzawodowej / chłoporobotników w okresie PRL-u nie sprzyjał wzrostowi średniej wielkości gospodarstw rolnych.
- Zasady dziedziczenia gospodarstw rolnych przyczyniły się do ich rozdrobnienia.
- Znajdują się tu obszary zurbanizowane / obszary uprzemysłowione / wysoka gęstość zaludnienia, co ogranicza wielkość gospodarstw.
- W tym województwie rolnictwo jest ograniczone występowaniem obszarów charakteryzujących się skażeniem środowiska.
- Warunki przyrodnicze w południowej części tego województwa charakteryzujące się górkim ukształtowaniem powierzchni / glebami słabej jakości / dużą lesistością / chłodniejszym klimatem / krótszym okresem wegetacyjnym niż na nizinach są dla rolnictwa niedogodne, więc powierzchni do prowadzenia gospodarstw jest niewiele i została ona podzielona na małe gospodarstwa.

**Zadanie 20.2. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>1. Rozumienie specjalistycznych pojęć i posługiwanie się terminami geograficznymi.</p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych, społecznych [...] gospodarczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem różnych map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>X.1) Zdający charakteryzuje różne typy rolnictwa, przedstawia ich uwarunkowania [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> |

### Zasady oceniania

1 pkt – poprawne wyjaśnienie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

### Przykładowe odpowiedzi

- Małe gospodarstwa mają mniejsze możliwości uzyskiwania nadwyżek produkcji, którą mogłyby przeznaczać na sprzedaż, dlatego odznaczają się niską towarowością.
- Duży udział gospodarstw poniżej 5 ha wpływa na niską towarowość produkcji rolnej w tym województwie, gdyż w gospodarstwach tych dominuje produkcja rolna na własne potrzeby.

### Zadanie 21. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom rozszerzony<br><b>I. Wiedza geograficzna</b><br>3. Identyfikowanie sieci powiązań [...] społecznych, kulturowych, gospodarczych i politycznych w przestrzeni geograficznej.<br><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b><br>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [...] świata.<br>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka. | Poziom rozszerzony<br>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].<br>X.1) Zdający charakteryzuje różne typy rolnictwa [...].<br>XIX.1) Zdający wykazuje związki kierunków produkcji rolnej, w tym struktury upraw i chowu zwierząt, z klimatem, ukształtowaniem powierzchni, żyznością gleb i zasobami wodnymi.<br>Poziom podstawowy<br>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].<br>I.4) Zdający interpretuje dane liczbowe przedstawione w postaci tabel [...].<br>VIII.10) Zdający charakteryzuje [...] wpływ religii na życie społeczne i gospodarkę.<br>X.3) Zdający wyjaśnia zasięg geograficzny głównych upraw i chowu zwierząt na świecie. |

### Zasady oceniania

2 pkt – nazwa państwa i dwa poprawne uzasadnienia.

1 pkt – nazwa państwa i jedno poprawne uzasadnienie.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Rozwiązanie**

Nazwa państwa: Egipt

Przykładowe uzasadnienia:

- W Egipcie występuje niedobór wody dla rolnictwa / uprawy winogron.
- Struktura użytkowania gruntów w Egipcie charakteryzuje się wysokim udziałem nieużytków.
- W Egipcie występuje niedobór pastwisk, w związku z czym pogłowie owiec jest najmniejsze spośród państw przedstawionych w tabeli.
- Większość ludności Egiptu wyznaje islam, który zabrania spożywania alkoholu / mięsa wieprzowego.

**Zadanie 22. (0–3)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] gospodarczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.</p> <p>5. [...] Formułowanie i weryfikacja hipotez oraz proponowanie rozwiązań problemów dotyczących środowiska geograficznego.</p> <p>7. Waloryzowanie zjawisk i procesów przyrodniczych oraz wartościowanie zachowań i działalności człowieka w środowisku geograficznym.</p> <p>9. Prognozowanie przemian zachodzących w środowisku przyrodniczym i społeczno-gospodarczym.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XIX.3) Zdający prezentuje przykłady sposobów pokonywania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej człowieka [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>XIII.8) Zdający identyfikuje konflikty interesów w relacjach człowiek – środowisko i rozumie potrzebę ich rozwiązywania zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju [...].</p> |

### Zasady oceniania

- 3 pkt – trzy poprawne odpowiedzi.
- 2 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.
- 1 pkt – jedna poprawna odpowiedź.
- 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Przykładowe odpowiedzi

Argumenty:

- Państwa Sahelu pozyskują środki finansowe z zagranicy, które przyczyniają się do aktywizacji gospodarki.
- Tworzenie miejsc pracy w administracji państwowej oraz w regionach, w których jest realizowany projekt.
- Nastąpi ograniczenie zasypywania piaskiem pustynnym pól uprawnych / dróg, gdyż drzewa stanowią barierę powstrzymującą wiatr.
- Zmniejszy się erozja wietrzna gleb, gdyż system korzeniowy drzew chroni glebę przed wywiewaniem.
- Zmniejszenie ubóstwa ludności Sahelu, gdyż poprawi się sytuacja rolnictwa – poprawią się warunki agroklimatyczne i glebowe.
- Zmniejszy się zagrożenie głodem, gdyż poprawa warunków klimatycznych i glebowych oraz zmniejszenie erozji gleb przyczynią się do wzrostu plonów.
- Zwiększą się zasoby wody w regionie, gdyż wraz ze wzrostem zalesienia podniesie się poziom wód gruntowych.
- Wzrośnie świadomość ekologiczna ludności w państwach Sahelu.

Zagrożenie:

- Wysokie temperatury powietrza / niskie opady atmosferyczne / niekorzystne warunki glebowe utrudniające zalesienie / przyczyniające się do pożarów lasów.
- Wycinanie drzew Wielkiego Zielonego Muru w celu pozyskania źródła energii / budulca.
- Przeznaczanie zbyt małych środków finansowych na realizację projektu.
- Konflikty między państwami Afryki mogą zniweczyć wysiłek zalesiania.

**Zadanie 23.1. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz różnicowania przyrodniczego [...] świata.</p> <p>3. Analizowanie, interpretacja i przetwarzanie informacji przedstawionych na mapach wykonanych z wykorzystaniem narzędzi GIS.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>V.3) Zdający charakteryzuje główne procesy zewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi [...].</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – dwie poprawne odpowiedzi.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Rozwiązanie**

FP

**Zadanie 23.2. (0–1)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali lokalnej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz różnicowania przyrodniczego [i] społeczno-gospodarczego [...] świata.</p> <p>3. Analizowanie, interpretacja i przetwarzanie informacji przedstawionych na mapach wykonanych z wykorzystaniem narzędzi GIS.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XIV.1) Zdający [...] wyróżnia główne cechy wybranych krajobrazów w Polsce: górniczego (np. obszar kopalni Bełchatów).</p> <p>XVI.1) Zdający analizuje wpływ przedsiębiorstwa przemysłowego na środowisko przyrodnicze [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>XIII.4) Zdający wyjaśnia wpływ górnictwa na środowisko przyrodnicze na przykładzie odkrywkowych [...] kopalni w Polsce [...].</p> |

### Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawna forma wraz z poprawnym uzasadnieniem.  
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

### Rozwiązanie

C

Przykładowe uzasadnienie:

- Eksploatacja węgla brunatnego wymaga odwadniania kopalni/odkrywki, wskutek czego maleją zasoby wód podziemnych.
- Odwadnianie wyrobiska przyczynia się do obniżenia zwierciadła wód podziemnych / powstawania leja depresyjnego / leja depresji.
- Jest to głębokie wyrobisko kopalniane, z którego stale odprowadza się wody podziemne, aby nie zostało zalane wodą.
- Forma D jest formą wypukłą, więc wody z jej obszaru szybko odpływają.

### Zadanie 24. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Poziom rozszerzony<br><b>I. Wiedza geograficzna</b><br>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali [...] krajowej [...].<br><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b><br>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.<br>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem różnych map [...] tematycznych. | Poziom rozszerzony<br>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].<br>Poziom podstawowy<br>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].<br>XI.1) Zdający wyjaśnia [...] wpływ [czynników lokalizacji przemysłu] na rozmieszczenie i rozwój wybranych jego działów. |

### Zasady oceniania

- 2 pkt – poprawne uzupełnienie trzech zdań.  
1 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch zdań.  
0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

### Rozwiązanie

dostępność surowca  
związanej  
Kujaw

**Zadanie 25. (0–2)**

| <b>Wymagania ogólne</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b>Wymagania szczegółowe</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>3. Identyfikowanie sieci powiązań przyrodniczych [...] gospodarczych [...] w przestrzeni geograficznej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [i] społeczno-gospodarczego [...] świata.</p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>X.5) Zdający wyjaśnia rozmieszczenie głównych łowisk [...].</p> |

**Zasady oceniania**

2 pkt – dwie poprawne przyczyny.

1 pkt – jedna poprawna przyczyna.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

**Przykładowe odpowiedzi**

Łowisko A – przyczyna społeczno-gospodarcza:

- Wysokie zapotrzebowanie żywnościowe państw nadbrzeżnych wynikające z dużej liczby ludności.
- Tradycja spożywania ryb i owoców morza.
- Dobrze rozwinięta flota połowowa państw nadbrzeżnych.

Łowisko B – przyczyna przyrodnicza:

- Występowanie zimnego Prądu Peruwiańskiego.
- Wynoszenie żyznych i natlenionych wód ku powierzchni / upwelling.
- Wysoka liczebność populacji ryb.

### Zadanie 26.1. (0–2)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali [...] krajowej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XIX.2) Zdający wyjaśnia związki między występowaniem surowców mineralnych a kierunkami rozwoju przemysłu i strukturą towarową handlu zagranicznego.</p> <p>XIX.3) Zdający prezentuje przykłady sposobów pokonywania przyrodniczych ograniczeń działalności gospodarczej człowieka [...].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> <p>VII.3) Zdający wskazuje na mapie miejsca ważniejszych konfliktów zbrojnych [...] na Bliskim Wschodzie w XXI w.</p> <p>VII.5) Zdający porównuje PKB państw znajdujących się na różnym poziomie rozwoju gospodarczego [...].</p> <p>IX.3) Zdający analizuje strukturę i kierunki międzynarodowej wymiany handlowej [...].</p> |

#### Zasady oceniania

2 pkt – poprawne uzupełnienie dwóch wierszy w tabeli.

1 pkt – poprawne uzupełnienie jednego wiersza albo jednej kolumny w tabeli.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższych kryteriów.

#### Rozwiązanie

Alaska, 1

Zatoka Perska, 6

**Zadanie 26.2. (0–1)**

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali [...] krajowej [...].</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>2. Analizowanie i wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych oraz zróżnicowania przyrodniczego [i] społeczno-gospodarczego [...] świata.</p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie człowiek – przyroda – gospodarka.</p> <p>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XXIII.1) Zdający [...] charakteryzuje [...] główne problemy społeczno-gospodarcze [najbogatszych państw].</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> |

**Zasady oceniania**

1 pkt – poprawny skutek.

0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

**Przykładowe odpowiedzi**

- Uzależnienie gospodarek krajów wysoko rozwiniętych od sytuacji politycznej w regionach intensywnego wydobycia.
- Wyższe ceny ropy naftowej wynikające z kosztów jej transportu.
- Niebezpieczeństwo zanieczyszczenia środowiska podczas transportu ropy naftowej (np. tankowcami).
- Rozwój transportu morskiego.
- Utworzenie wyspecjalizowanych portów morskich do przeładunku ropy naftowej.
- Lokalizowanie rafinerii w portach.
- Uzależnienie regionów wydobycia od koniunktury na rynkach.

## Zadanie 27. (0–1)

| Wymagania ogólne                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Wymagania szczegółowe                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p>Poziom rozszerzony</p> <p><b>I. Wiedza geograficzna</b></p> <p>2. Rozszerzenie wiedzy niezbędnej do zrozumienia istoty zjawisk oraz charakteru i dynamiki procesów zachodzących w środowisku geograficznym w skali [...] krajowej i globalnej.</p> <p><b>II. Umiejętności i stosowanie wiedzy w praktyce</b></p> <p>4. Formułowanie twierdzeń o prawidłowościach dotyczących funkcjonowania środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz wzajemnych zależności w systemie przyroda – człowiek – gospodarka.</p> <p>5. [...] Formułowanie [...] hipotez [...].</p> <p>11. Analizowanie zjawisk i współzależności zachodzących w środowisku geograficznym z wykorzystaniem [...] map [...] tematycznych.</p> | <p>Poziom rozszerzony</p> <p>I.3) Zdający identyfikuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między elementami przestrzeni geograficznej [...].</p> <p>XII.2) Zdający identyfikuje prawidłowości dotyczące przestrzennego zróżnicowania dostępności do usług edukacyjnych [...] na świecie.</p> <p>Poziom podstawowy</p> <p>I.3) Zdający czyta i interpretuje treści różnych map [...].</p> |

### Zasady oceniania

- 1 pkt – poprawny czynnik wraz z poprawnym wyjaśnieniem.  
 0 pkt – odpowiedź, która nie spełnia powyższego kryterium.

### Przykładowe odpowiedzi

- Czynnik: Praca dzieci / tradycyjne zajęcia dzieci w gospodarstwie domowym.  
 Wyjaśnienie: Ubóstwo rodzin wymusza pracę dzieci i uniemożliwia ich edukację.
- Czynnik: Kultura/tradycje. Wyjaśnienie: Wczesne zamążpójście dziewcząt (ich tradycyjna rola społeczna) jest przeszkodą dla edukacji.
- Czynnik: Brak stabilności politycznej / częste wojny. Wyjaśnienie: Konflikty sprzyjają pogłębieniu zjawiska ubóstwa.
- Czynnik: Brak infrastruktury edukacyjnej. Wyjaśnienie: Szkoły nie występują w odległości umożliwiającej dojazd do placówki. Budynki szkolne są niskiej jakości i nie mają odpowiedniego wyposażenia.
- Czynnik: Klimat. Wyjaśnienie: Występowanie pustyń utrudnia dojazd mieszkańców do szkół.